

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četrt leta " " 6.—
za en mesec " " 2.—

V upravi prejemov mesečno K 1-70

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petstvar (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna petstvar (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenim nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Nočemo rožljanja s sabljo!

O nekem bivšem avstrijskem diplomatu, našem rojaku, ki je za časa berlinske pogodbe igral precejšnjo vlogo, se pripoveduje, da je takratnega avstrijskega ministra za zunanje zadeve grofa Andrassyja, svojega šefa, s povzdignjenimi rokami prosil, naj sprejme ponudbo Rusije, ki je bila pripravljena Balkan z Avstrijo deliti, tako da bi naša monarhija imela skoro ves zapad pa Solun. Andrassy pa o tem ni hotel ničesar slišati, pač pa je v delegacijah onega usodnega leta izjavil, da bi bila pogodba za Avstrijo, ako pustil Rusijo v Carigradu, kajti od tu bi panslavizem vrgel »baklo požara« preko vsega Balkana noter v Avstrijo, s čimer bi bilo nemstvo in mažarstvo ogroženo. Tako je avstrijski zunanji minister, Mažar, iz strahu pred slovanstvom in v skrbi za nemško-mažarsko premoč v monarhiji, ki je našla svoj izraz v dualizmu, odklonil ponudbo, s katero bi bila Avstrija prišla v posest balkanskega polotoka, ki bi nam bil odprl jadransko in egejsko morje.

Od Andrassyja dalje se je naša diplomacija dosledno gibala dalje v slovanskim težnjam in interesom sovražnem zmislu. Z balkanskimi državami je postopala kakor da bi bile quantitate negligible, Goluchowsky je z rusko diplomacijo sklenil neko pogodbo, ki nam je poverila nekako policijsko nalogo, balkanskim državam pa ni nihče nikoli vprašal, kaj one mislijo, šli smo naposled tako daleč, da smo Srbijo v gospodarskem oziru šikanirali, kar je imelo za posledico, da se je njen eksport v Italijo obrnil. Izraz mišljenja naše diplomacije je bila liberalna judovska »Neue Freie Presse«, strupena sovražnica krščanskih in slovanskih balkanskih narodov, v službi mažarske oligarhije in vefinancie, ki je delala s Turčijo velike profite.

Danes je ta državniška modrost nemških, poljskih in mažarskih grofov doživela svoj Sedan. Vse, čisto vse se je zgodilo ravno narobe, kakor so ti gospodje mislili. Od mladoturkov zastrupljeno, sicer pa že zdavnaj trohneče osmansko cesarstvo, s katerim je rajni Aehrenthal tako toplo simpatiziral in že v duhu njega bodoči razvoj v kulturno velemoč gledal, se podira in že prosi velevlasti, naj intervenirajo, to se pravi, naj balkanske države oropajo tega, kar so si s svojim junaštvom priborile, Turčija pa je pripravljena uvesti v

Makedoniji »reforme«, katerih ne bo nikoli izvedla. In zdaj se oglašajo tudi različni modrijani v Avstriji. Preko Berlina prihajajo namreč najrazličnejše vesti, kako se Avstrija pripravlja, da zoper izpremembo teritorialnega stanja na Balkanu nastopi, oziroma, da ne dopusti take izpremembe, ki bi tangirala njene življenjske interese. Po domače rečeno, avstrijska diplomacija baje noče pripustiti, da Srbija in Črna gora dobijo Staro Srbijo, oziroma novipazarski sandžak, marveč mora to ostati turško ali pravzaprav nekaka »terra nullius«. Avstrijska diplomacija hoče skratka z rožljanjem s sabljo popraviti svoje balkanske napake, avstrijska diplomacija živi v veri, da se je bojé in se dela grozno energično.

Na kako novo aneksijo na Dunaju menda ne mislijo. Bilo bi tudi tako smešno, da le kaj. Sandžak, za katerega se zdaj v prvi vrsti gre, je Aehrenthal prostovoljno vrnil, dasi bi ga bili čisto lahko obdržali in bi zdaj ne bilo tolike skrbi, da ga Srbija ali Črna gora stalno okupira. Zdaj pa naj ga nazaj zahtevamo. Sicer smo pa mi danes principijelno zoper vsako nadaljnjo aneksijo, ker ne privoščimo nobenemu narodu na svetu več, da bi prišel v tak položaj, kakor so danes Bosanci, ki ne vedo, h kateri državi spadajo, pač pa se v aneksijski predlogi, kakor se je predložila ogrskemu parlamentu, priznava deželam krone sv. Štefana nekaka predprava na Bosno, česar jo Bog obvari! Tak nestvor kakor je dualizem, ni sposoben kaj anektirati.

Sicer pa tudi Nemcem in Mažarom aneksije nič več ne dišijo. Kakor bi se anektiranim deželam slabo godilo in bi jih s karikaturo kake ustave osrečili kakor so Bosno, bi vendar jugoslovanstvo v Avstriji okrepile in prejalisle bi dualizem gotovo šel rakom žvižgat. To je pa talisman avstrijskih Nemcev in Mažarov. Nemci in Mažari niso za aneksijo Sandžaka in poti do Soluna, pač pa imputirajo monarhiji nalogo preprečiti, da ga dobi Srbija, ki ima nanj največjo historično pravico. Rajši naj ga obdrži Turčija, dasi pameten človek ne more uvideti, zakaj bi bili v tem slučaju tisti naši »življenjski« gospodarski interesi na Balkanu boljše varovani, nego če Srbija nad Sandžakom in Staro Srbijo zagospoduje. Menda se bomo s krščansko državo lahko boljše dogovorili, nego s turškim kadavrom. Ne, iz sovražstva do zmagajočega slovanstva nočejo teritorialnih izprememb v prilog Srbije, »življenjski« gospodarski interesi

so pa le pretveza; avstrijska diplomacija naj pa za to v boj gre!

Mi zdaj še ne vemo, kako odločilni faktorji »obeh držav« — saj nimamo monarhije — na Dunaju in v Pešti v resnici mislijo. Toda v imenu celega slovenskega ljudstva brez razlike političnega strankarskega mišljenja, gotovi, da tako kakor mi mislijo vsi avstrijski Jugoslavoani, pa tudi Slovani sploh, odločno svarimo našo diplomacijo, da bi se zopet udejvala v službo liberalnemu nemstvu in mažarstvu ter izzvala konflikt med Avstro-Ogrsko ter balkanskimi državami, ki bi se utegnil izpremeniti v konflikt s celo Evropo ali vsaj gotovo v konflikt s tripelententom. Odločitev o evropski vojski ali miru je na Dunaju; ako tu puste, da se balkanski problem reši vsaj v glavnem v prilog balkanski zvezi in ne bodo šli v ogenj za Turka, ako v prvi vrsti Staro Srbijo in Sandžak puste srbskemu kraljestvu, potem se bo vse ostalo primeroma lahko rešilo, če pa bodo v tem oziru trdovratni, vnamejo splošni požar v Evropi. Potem naj bi šla avstrijska slovanska ljudstva na Balkan v boj zoper upravičene težnje svojih krvnih bratov! To se ne sme in ne more zgoditi; toliko razboritosti prisojamo odločilnim faktorjem v državi, da ne bodo poslušali turkofilskega liberalnega mažarskega in nemškega judovstva, marveč se bodo sprijaznili z dejstvom slovanske povzdige na jugu.

Mi ne govorimo tu o možnosti, da pride Avstrija navzkriž s celo Evropo. Mi opozarjamo tu samo na to — in to je morebiti ravno tako vpoštevano vredno — da bi Avstrija, katera bi se zdaj postavila na pot osnutju zgodovinske Velike Bolgarije in Velike Srbije, ki bi hotela preprečiti končno zmago krščanstva nad islamom — do skrajnosti razburila svoje Slovence, da bi s tem popolnoma odbila od sebe zlasti svoje Jugoslavoane. To naj gospodje diplomati na Dunaju in v Pešti dobro premislijo. Niti krščansko-socialni Nemci niso zoper Bolgarijo in Srbijo in ne želé, da bi se Avstrija tako pred svetovno zgodovino omadeževala, da bi v tem zgodovinskem trenutku podpirala Turka, ko je na tem, da njegovo barbarsko gospodstvo premine. Lahko rečemo, da vsa avstrijska ljudstva brez izjeme nočejo, da bi Avstrija kaj tvegala v korist Turčije in na škodo balkanskih krščanskih narodov. Ne en pošten avstrijski ali ogrski kmet, delavec in meščan ni za to. Zato: pamet v zadnjem trenutku! Če ne, zvečajo avstrijski diplomati obstoj in srečo cele Avstrije!

Ohranimo svoje trdnjave!

Pod tem naslovom je objavil »Narodni Gospodar«, glasilo »Združne Zveze« v Ljubljani, v zadnji številki članek, ki je za združništvo zelo važen in zato ga objavljamo v celoti.

Dne 10. julija t. l. je prinesel naš list pod naslovom »Denarni trg in združništvo« posnetek dr. Krekovega govora pri občem zboru štajerskega pododbora Združne zveze. V tem članku je povedano, kako se trudi industrija, da bi skupila čim največ denarja in kako segajo njene mreže tudi na kmete, in sicer z agitacijo, naj se denar vlagi v razne banke. Konečno je poudaril dotični članek načelo: k me č k i d e n a r z a k m e t a. Od takrat so se razmere na denarnem trgu silno izpremenile, in sicer na vse strani na slabše. Vojsko imamo, katera je zdaj omejena na štiri balkanske države in na Turčijo, katera pa more spomlad preplaviti celo Evropo. Prva posledica, ki se že zdaj kaže, je ta, da tisti del naše industrije, kateri je bil glede na izvoz navezan na Balkan, ne more misliti v tem času na kako trgovino s tamošnjimi kraji, in zato trpi; obenem so prizadete banke, katere so udeležene pri dotični industriji. Gospodarsko življenje je pa zvezano med seboj kakor pentlje pri nogavici. Pritisk na eno plat se pozna na vsem. Če se ena pentlja raztrga, trpe tudi vse druge. Pristaviti moramo, da je zadnji čas naša država iskala velikokrat denarja na denarnem trgu. Zdaj so v delegacijah dovoljeni novi krediti. Tudi ta denar se bo moral iskati doma v naši državi. Ob takih priložnostih pritisne seveda še brezvestna borzna spekulacija in tako je umljivo, da postaja denar silno drag. Angleška banka, ki je redno imela obrestno mero 3%, ima sedaj 5%; avstro-ogrška banka bo brez dvojbe v kratkem dvignila svojo obrestno mero od 5% na 6%, in seveda kredit se bo dobil samo pod najgotovnejšimi pogoji.

Industrijalec, ki danes išče kredita pri bankah, ga težko dobi izpod 7—8%. Če se temu priračuna običajna provizija in druge stroške, pride denar vsaj pri nas redno po 9—11%. Razmere pa kažejo, da se utegne ta draginja še povečati; saj državni papirji stoji tako nizko, da nosijo 48%. Posojila države se smatra vedno za najbolj varno in zdaj, ko država toliko denarja rabi, bo skoro gotovo morala obrestno mero za svoje papirje, ki jih izda, nastaviti na 5%, če bo mogel finančni minister dobiti celo ali vsaj približno nominalno vsoto.

V soboto dne 12. oktobra t. l. je bil na

LISTEK.

Roža svedla.

Angleški spisal H. R. Haggard.
(Dalje.)

Kaplan je vzel seboj kremen, jeklo in netivo ter odhitel in v desetih minutah je divje plapolal ogenj nad streho steepleske cerkve ter klical može na pomoč. Hitro so se oborožili, osedlali konje, kakor so jih pač imeli, mej njimi one tri, ki jih je pustil trgovec Georgios, in zbrali so se na grajskem dvorišču. Ali vsa njihova hitrost jim ni dosti pomagala, kajti mesec je bil zasel; tudi je bil snež zapadel in noč je bila temna, tako temna, da je mogel človek videti roko pred seboj. Morali so tedaj čakati do jutra.

Pri prvem svitu so sedli može na konje in se klicali mej seboj in pripovedovali, kaj se je zgodilo v steepleskem gradu. Kot blisk se je razširila novica, da je sir Andrej ubit, da so Rozamundo ugrabili neverniki. Kakor hitro je bila četa zbrana — bilo je kakih trideset mož — so odrinili na pot in začeli skati pot, ker je snež zakril vse sledove sovražnikov.

»Eno je gotovo,« je rekel Godvin, »da so morali iti po vodi.«

»Da,« odvrne Wulf, »in so stopili v bližini na suho; kajti če bi imeli dolgo pot, bi bili vzeli konje seboj. Proti obrežju! Proti steepleskemu nabrežju!«

In odhiteli so preko travnikov k zalivu. Bil je samo tri streljaje daleč. Izpočetka niso mogli ničesar videti, kajti sneg je pokrival kamenje malega pomola; takoj zatem pa je nekdo zavpil, da je ulomljena ključavnica vodne lope, kjer sta brata imela svoj ribiški čoln, in da čolna ni.

»Bil je majhen, samo za šest ljudi prostora je bilo v njem,« zakliče Godvin. »Tako velika četa ni mogla vanj.«

»Bedak!« odgovori Wulf, »gotovo je bilo več čolnov.«

Iskali so iznova in pod tanko odejo ledu so našli v blatu sled, ki jo je naredil rilec velikega čolna, in ne daleč odtod luknjo v zemlji, v katero so zabili kol, ob katerem so privezali čoln. Zdaj jim je bila cela stvar jasna, a postala je kmalu še jasnejša; Wulf namreč je zagledal v snegu neko svitlo stvar, ki je visela na suhem dručju.

»Sem si mislil,« je rekel z resnobnim glasom, »to je kos one zvezdasti posute koprene, ki sem jo dal Rozamundi v dar za božič, in ona jo je odtrgala košček in ga pustila tukaj, da nam kaže pot. Proti sv. Petru ob bregu! Proti sv. Petru pravim; tam mora-

jo čolni ali ladija mimo, in mogoče je, da v temi še niso dospeli do morja.«

In odrinili so proti sv. Petru, oni, ki so bili na konjih, po daljši poti po notranji deželi, ostali pa po bližnjicah in ob nabrežju. Z Godvinom in Wulfom na čelu so dirjali po padajočem snegu, za njima je hrumela vedno bolj naraščajoča četa vitezov in oprod, ki so videli ogenj na steepleskem stolpu in zvedeli za vso spletko.

Jezdili so urno, ali pota so bila slaba vsled snega in blata pod njim, tako da so le počasi prišli dalje. Naenkrat je nehalo snežiti in potegnili je močan sever, ki je gnal gosto meglo pred seboj, puščajoč za seboj jasno, sinje nebo. Oni pa so jezdili dalje proti staremu stolpu, ki se je dvigal pred njimi, nato so se ustavili in čakali.

»Kaj pa je to?« vpraša naenkrat Godvin in pokaže na temno točko na meglenem morju.

Ravno ko je izpregovoril te besede, je močan vetrovni sunek razgnal poslednje meglene koprene ter razkril rudeče lice vzhajajočega solca in komaj sto korakov pred njimi visoke jambore galeje, ki je plula na široko morje. Ko so zrlj tja, jo je zajel veter in na glavni jambori so se napela jadra; glasen smeh jim je razodel, da so jih ugledali. Na sprednjem delu galeje je zaplapolala rumena Saladinova zastava, ki se

je vila kot biser v zlatih solnčnih žarkih.

Na visoki palubi se je prikazala vitka Rozamunda, na desni ji je bil emir Hasan, ki so ga bili spoznali kot trgovca Georgiosa, zdaj v oklepu in turbanu, na levi pa drug krepak mož, ki je bil enako v oklepu in bil videti v daljavi kakor krščanski vitez. Rozamunda je iztegnila roke proti njim in planila naprej, kakor da bi hotela skočiti v morje; ali Hasan jo je vjel za roko in zadržal.

V tem srdu in obupu je Wulf poglaval svojega konja v vodo, dokler mu niso valovi segali do pasa; ker ni mogel dalje, se je ustavil, zavihtel svoj meč in zavpil:

»Ne boj se! Gremo za teboj! Gremo za teboj!« s tako gromkim glasom, da so nemara dospele njegove besede celo skozi veter in preko penicah se valov do ladije. Rozamunda jih je uganila, kot je bilo videti, kajti razprostrla je svoje roke kakor v znamenje.

Hasan pa je položil roko na čelo in drugo na prsa in se vljudno trikrat priklonil v slovo.

Tedaj so se velika jadra napoknila, in ladija je letela urno po plesočih valovih in naposled izginila; videli so samo še solnčne žarke, ki so se igrali na zlati Saladinovi zastavi, ki je vihrala vrh jambora. (Dalje.)

borzah na Dunaju, v Berlinu, Parizu, Londonu in seveda tudi v Budimpešti res črn dan. Industrijski papirji so padli silno nizko, tako, da se je samo ta dan vrednost industrijskih papirjev znižala za več milijard kron. Najbolj so padali industrijski papirji v Avstriji. Nekaj zgledov: Pri veliki banki Bodenkreditanstalt so izgubile delnice od 30. septembra do 13. oktobra vsaka po 112 K, ravno v tem času je izgubila vsaka delnica Donavske parobrodne družbe 246 K, alpske montanske družbe 159 K, Berg- & Hüttenwerke 299 K, praške železne družbe 430 K itd. Res je sicer, da je pri tem tudi mnogo imela opraviti divja špekulacija, toda za časa balkanske vojske, še bolj pa za časa morebitnih strašnih njenih posledic se utegnejo taki črni dnevi še večkrat ponavljati, in sicer še v groznejših oblikah.

Zdaj vidimo, da se je pod vplivom bank industrializiranje naše države veliko prehitro izvršilo. Ogromne svote denarja so požrla nova obrtna podjetja, ki bodo le prekmalu izkusila, da so prehitro zagledala beli dan. Poleg tega so, kakor smo že rekli, država pa tudi razne dežele, mesta in občine ogromne svote porabile za svoje namene. Preveč se je investiralo za industrijo in preveč se je tudi emitiralo za državo in druge javne korporacije. Par številk: V prvi polovici l. 1912. se je ustanovilo v Avstriji 29 delniških družb s kapitalom petdeset milijonov kron. Živahnost pri ustanavljanju delniških družb in industrijskih podjetij sploh, prav posebno pa v pomnoževanju bančnega kapitala in ustanavljanju novih bank zasledujemo od leta 1910. Letošnjega polletja je 65 družb zvišalo svoj delniški kapital za 158 milijonov kron. L. 1911. je zvišalo 59 družb svoj kapital za 222 milijonov kron. Prvega polletja tekočega leta se je ustanovilo 249 družb z omejeno zavezo s skupnim kapitalom 44 in pol milijona kron, 45 družb je pa zvišalo svoj kapital za 58 milijonov kron. Privatne tvrdke so ustanovile v omenjenem polletju 139 novih tovarn. Papirji, ki se prodajajo na borzah, so se pomnožili glede na svoj nominalni kapital za 567 milijonov kron.

Vprašamo se lahko, koliko je v tem kapitalu kmečkega denarja? Špekulacijski duh se kaže v tem, da se pustijo domača varna posojilnica, ki posoja trezno in premišljeno na to, kar se vidi in kar svoje vrednosti izgubiti ne more, in to tem manj, če upoštevamo poleg vrednosti zemlje tudi značajnost in poštenje prošnikov in porokov, denar pa se je zato, ker so se obetale nekoliko večje obresti, nalagal v bankah. Četudi odstejemo tiste nesrečne špekulante, ki so na primer za $\frac{1}{4}$ večjih obresti nesli svoj denar v Glavno posojilnico, imamo vendar le računati, da ne zdravi špekulacijski duh sega že tudi na kmete. In to je slabo; obenem pa, kakor razmere že sedaj kažejo, skrajno nevarno. O tem ne more biti nobenega dvoma, da bomo kmalu slišali o raznih propalih industrijskih podjetjih. Vsled tega se bodo pa tudi tiste banke, katere so pri takih podjetjih udeležene, težko držale, in nikakor ni izključeno, da se bo marsikatera banka omajala in morda tudi zaprla svoje prostore.

Vprašamo, kaj bi bilo z nami, kaj bi bilo z našim gospodarskim življenjem, kaj bi bilo z našim kmetom, ako ne bi imeli trdnega, tako na široko razpredenega združništva. Naše posojilnice morajo in tudi morejo stati kakor nepremagljive trdnjave v splošnem polomu. Kdor noče poslušati tega, kar na ves glas upije denarni trg, bo sam sebi pripisal, če ga zadene splošni vihar. Cena kmečkim pridelkom bo v teh vojnih časih rastla in s tem se bo seveda tudi ohranil pomen kmečkega dela in kmečkega posestva. Z vso resnostjo v svesti si velike odgovornosti, ki jo imamo, kličemo: kmetje skupaj, kmečki denar za kmeta, kmetje, držite se z vso silo svojih posojilnic! Tukaj je denar varen in na vse strani najboljše naložen, če tudi ne nosi tako velikih obresti kakor v industrijskih podjetjih in v bankah.

Treba je pa seveda brezpogojno gledati na to, da se v industrijski pomen ali v trgovine ob sedanjem resnem času denar ne posoja. Vsaka posojilnica je zdaj bolj kot kdaj dolžna, da skrbi z vso strogošijo za redno plačevanje obresti in za redno vračevanje, da si tako nabere čim največ razpoložnega denarja. Zadržna zveza je ta načela v mnogih okrožnicah že več let sem zabičevala svojim članicam. Ravno to so zahtevali vedno njeni revizorji. Zdaj nas razmere na denarnem trgu s strašno silo uče, kako prav je imela. Kaj prinese zima, kako se nam pokaže pomlad, ne vemo, toda razmere so take, da se lahko bojimo najhujšega. Zato pa ponavljamo še enkrat: Kmečko posojilništvo ima sedaj v tem času neizmerno važno nalogo zbrati in skupaj držati kmečki denar in z njim čuvati in varovati kmečki stan.

Iskreno želimo, da bi vsaka naša posojilnica sklicala sestanek, pri katerem bi se razpravljale misli, ki smo jih podali v današnjem članku. Čas je resen in zato je treba bolj kot kdaj poduka, resnosti v zasebnem in združnem gospodarstvu in trdne in močne vzajemnosti kmečkega

Zemljevid k grško-turški vojski.

stanu. Bolj kot kdaj je danes sveta dolžnost posojilnic in zasebnikov varčnost in beg pred vsako špekulacijo.

Splošen položaj na Balkanu.

Z bulgarsko-turškega bojišča ni danes posebnih poročil. Danes ali jutri se začne odločilna bitka med Lüle Burgasom in Baba Eskijem. Iz Carigrada se celo poroča, da so prekinjene z bojiščem vse brzoglavne zveze in da so jih najbrže Bulgari pretrgali. Če je to poročilo istinito, se morajo Bulgari nahajati že za hrbtom glavne turške vzhodne armade.

Zelo hitro prodira srbska glavna armada, ki je že zasedla Veles (Koprivlitz) in Štiplje. Turška armada se zelo hitro umika. Del grške armade prodira proti Veriji, ki leži ob železnici Bitolj (Monastir) — Solun. Iz Kožanija imajo Grki do Soluna 100, Srbi pa iz Štiplja 125 km.

V Sandžaku so se združili Črnogorci s Srbi in prodirajo proti Peči (Ipek). Izključeno ni, da del srbske armade hiti Bulgarom pri Odrinu na pomoč, ker sodijo, da za napad na Solun ne bodo potrebovali vseh srbskih, bulgarskih in grških armad.

V Skadru se Turki še drže. Razširjene so bile vesti, da je Rumunija mobilizirala 4. armadni zbor. Najnovejše vesti pa rumunsko mobilizacijo demantirajo.

Prodiranje srbske armade.

Srbi zavzeli Veles in Štiplje. — Turki se udali pri Tetovu.

Iz Beograda se poroča (28. t. m.), da so Srbi zavzeli Veles in Štiplje. Nadalje poročajo, da se srbski kralj z ministrskim predsednikom 26. t. m. poda v slovesnem izprevodu v Skoplje. Iz Vranja se uradno poroča, da so Srbi primarširali v Skoplje v soboto ob 6. uri zvečer. Turki so se v največjem neredu umikali proti Velesu in Tetovu. Srbi so zaplenili v Skoplju 18 havbic z municijo in dva poljska topa. Dozdaj so Srbi zaplenili 98 turških topov. V okrajih Drenik in Lobusnica so zasedli Srbi brez boja 100 vasi. V Beogradu so s posebnimi izdajami naznanili, da so Srbi zavzeli Veles in da so bile izgube enake onim pri Kumanovu. (To je najbrže pomota, ker se o kakem boju pri Velesu nič ne poroča.) V Vranjo je odpotovala velika kneginja Helena. Srbska armada je zasedla tudi Tetovo in vse vasi med Skopljem in Tetovom. V Tetovu je bežalo veliko turških vojakov, ki jih je zasledovala srbska kavalarija. Turški vojaki so se pri Tetovu udali. Med Skopljem in Tetovom so Srbi zaplenili nadaljnjih 125 turških topov. — Iz Beograda se poroča, da so

pri Kumanovu Srbi sami premagali Turke. — Iz Beograda se poroča: Osvajanje Skoplja je napravila na Srbe velikanski vtisk. Skoplje smatrajo Srbi za biser, ki je za Turke izgubljen, ker ga bodo Srbi do zadnje kaplje krvi branili.

Skrb za ranjence.

V Beogradu so vse šole izpremenili v bolnišnice. Vojno ministrstvo poziva žene in deklice, da strežejo ranjencem. Med 1500 dozdej pripeljanih ranjencev jih je umrlo pet. Belgrajčani naklanjajo ranjencem jedi, pijače, denar in cvetlice. Pred bolnišnicami stoji vsak dan na stotine kmetov, ki obiskujejo ranjene svojce. — Avstro-ogrski poslanik Ugron je v svojem in v imenu svojega uradništva podaril srbskemu Rdečemu križu 1000 dinarjev, belgrajska avstrijska kolonija pa tudi 1000 dinarjev, francoski poslanik Descos je podaril 300 frankov, prispevke srbskemu Rdečemu križu nabira tudi nemška kolonija v Beogradu. V Beograd so došle ruska (400 oseb), češka in slovenska sanitetna ekspedicija. Ranjence v Beograd še vedno prepeljavajo in jih je že nad 2000.

BOJI V SANDŽAKU.

Prodiranje Srbov in Črnogorcev. — Srbi zasedli Mitrovico in prelaz Rato-hank.

Iz Bara se 28. t. m. poroča: V Sandžaku hiti general Vukotić od zmage do zmage. Pri Plavnici je rešil srbskega generala Dimitrovića in premagal v krvavi bitki Turke. Pot v Preč mu je zdaj prosta. Vukotić je prodrl že do griča Rožaj. Potrjuje se, da je III. srbska armada zasedla Mitrovico in prelaz Rotohank in zaplenila 15 turških topov.

V Beogradu poderejo hišo princa Evgena.

»Voss. Ztg.« poroča iz Beograda: Belgrajski magistrat je ukazal podreti hišo, ki jo je ukazal zgraditi princ Evgen Savojski, da tako izgine zadnja sled, da je princ Evgen Beograd Turkom iztrgal in zasedel.

Opis bilke pri Kumanovu.

Bitka pri Kumanovu, ki pomeni prvi osvobodilni akt v boju za Staro Srbijo, se šele sedaj v svojih posameznostih razgrinja. Vršila se je nekako tako:

Ko je prva srbska armada zasedla Bujanovac, je pod poveljstvom prestolonaslednika Aleksandra, oziroma generala Božovića sklenila ob železniški progi prodirati proti Skoplju, in je pri Kumanovu, ki leži ob tej poti, pričakovala le bojov s predčeta.

GRŠKO VOJAŠTVO.

1. Štabni častnik. — 2. Infanterijski polkovnik. — 3. Kavalerist. — 4. Kavalerijski častnik. — 5. Lovca. — 6. Orožnik. — 7. Infanterist. — 8. Topničar. — 9. Pionir. — 10. Mornar.

Načrt Turkov.

Zekki paša, poveljnik turških čet v Skoplju, je po načrtu Mahmud Šefket paše sklenil drugače. Zapustil je Skoplje in svoje čete zbral za Kumanovom; ko pridejo Srbi v to mesto, tako je mislil, bodo našli vse prazno in prenočili; medtem pridrvi turška armada, potisne Srbe v sotesko, v kateri leži Kumanovo, jih porazi, nakar bi Zekki paša lahko prodril do Vranja in se pomikal v Srbijo samo, srbsko-bulgarsko armado, ki skozi krivopalanški prelaz prihaja, pa bi z manjšim oddelkom zadrževal. Ta načrt je bil jako dober, toda srbski poveljnik je zanj izvedel, ko so srbske predčete našle Kumanovo skoro popolnoma prazno in se mu je to zdelo jako sumljivo. Ukazal je, da se srbske čete ustavijo na gričih pred mestom in jih utrdijo. Bilo je na večer.

Boj ponoči. — Kritična situacija za Srbe.

Ob 11. ponoči so Turki pridrvi in Srbe napadli. Bilo je viharno, grom je grmel, vmes so pokali topovi, bliski so švigali. Turki so besno napadali, Srbi so bili trudni, premočeni, a se niso umaknili. Celo noč je trajala ljuta bitka, ob 10. dopoldne drugega dne pa je postala situacija za Srbe kritična. Srbski poveljnik je zato sklenil, iztrgati Turkom nek grič, da ga zasede in nanj postavi svojo artiljerijo, s katero bi sovražnika pobil.

Strašna borba za grič.

Dotično povelje dobi 18. srbski polk. Polk se obrne levo od mesta in se obupno vrže na grič, ki je zelo skalnat in ga Turci z vso silo brani. Bil je strašen prizor, ko sta nasprotnika drug na drugega zadela. Turki so streljali na Srbe s puškami, strojnimi puškami in topovi, tako da je 18. polk, ko je padel mož za možem, bil na tem, da omaga. Tedaj pride na pomoč 7. polk. Pa tudi to ne pomaga, Turci se kot lev brani. Tedaj pride Srbom na pomoč 13. polk armade Bože Jankovića, kateri je bil medtem zavzel Prištino in je sedaj prihitel do Kumanova ter prijel Turke desno od mesta. Turki med dvema ognjema, omahujejo. Srbom se z nečloveškim naporom posreči, spraviti na hrib svoje baterije.

Srbska taktika.

Zdaj začno Srbi s splošno ofenzivo. Deževalo je naprej, ozračje je bilo megleno. Kakor hitro Srbi na tej verigi gričev kak grič zasedejo, se potuhnejo, ne drve naprej, marveč se nekoliko umaknejo in vržejo na tla. Turci se obrne, se plazijo megli naprej, misleč, da se je Srb umaknil, zdajci se vzdignejo Srbi, se na Turka z vso silo z bajoneti vržejo, ga pobijejo in hita dalje. Trikrat so se Turki dali tako prevariti. Turška artiljerija strelja previsoko, mnogo strelav se sploh ne izproži, dokaz o slabem materialu. Turški častniki zastoj roté vojske, naj vztrajajo, vojaki so vsled srbskih bajonetnih napadov in izbornega srbskega artiljerijskega ognja zdaj že tako deprimirani, da pokažejo hrbet.

Divji beg Turkov.

Začne se divji beg, dokler ne napoči druga noč. Nekaj Turkov se v noči vtabori in utrdi, ko pa napoči jutro, se zasledovanje zopet začne. Ob 10. dopoldne je srbska zmaga na celi črti gotova. Bitka je trajala 50 ur. Turke preganja kavalarija princa Arzena, Srbi pa so medtem skoro do Skoplja prišli, pa ga še ne zasedejo, ker so čete utrujene in žele takojšnjega počitka. Plen je velik: 61 topov, 12 strojnih pušk, 80 vagonov vojnega materiala, ki je ležal na kolodvoru, nebroj zabojev z municijo.

Hrabri srbski častniki.

Predvsem hvalijo ranjenci, ki dohajajo v Beograd, srbske častnike, ki niso nikoli omagali, marveč vodili svoje fante naprej, pokonci, ne ozirajoč se na sovražnika, ki pa ni mogel bogvekak dobro meriti, ker bi sicer lahko večino srbskih častnikov postrelil. Sicer pa se poroča o mnogih slučajih, da so padli skoro vsi častniki in podčastniki, pa so srbske čete prodirale same naprej.

Heroičen topničar.

Zlasti pa je spomina vreden sledeči dogodek:

Turki so bili na tem, da nas obkolijo. Dobimo povelje, da se umaknemo. To smo storili in pustili nekaj topov, ki jih nismo mogli s seboj vzeti, ker so Turki hudo z vseh strani na nas pritiskali. Toda en topničar se s svojega topa ne umakne in strelja naprej ter sam zadrži množico Turkov. Medtem so umikajoči Srbi dobili ojačenj, se obrnili in postojansko nazaj osvojili. Ko je bilo bitke konec, je general Božović pozval junaškega topničarja, ki je vrhtega od rezerve na report in ga naprej zaradi formalnosti vprašal, zakaj se ni umaknil. Vojak odgovori, da v peklenem vrišču povelja ni čul, umakniti pa se ni hotel kakor drugi, marveč top sam basal naprej in sproževal. General ga nato pohvali, potegne vun odlikovanje, mu je pripne na prsi in ga slovesno vpraša, česa še želi. Topničar odgovori:

»Podarite mi tisti top!«

Seveda mu te želje ne morejo izpolniti, pač pa so sklenili, v top vgravirati njegovo ime.

Črnogorsko-turška vojska.

Iz Rjeke se 28. t. m. poroča: **Napad na Skader se nadaljuje.** »Lokalanzeiger« poroča, da so padale črnogorske kroglice že v mesto in povzročile paniko. Skadrski begunci pripovedujejo, da je prebivalstvo razdeljeno v dva tabora. Kristjani se boje, da jih mohamedanci prično klati.

Parobrod »Neptun« na Skadrskem jezeru je že pripravljen. Na njem je godba in mnogo zastav za slovesen uhod v Skader.

Turška artiljerija, ki služi za obrambo mesta, je nameščena na ravnini pred mestom.

V Skadru

vlada silna panika, odkar so črnogorske čete prišle pred mesto, kajti prebivalstvu so se doslej zatajile vse črnogorske zmage. Očividci pripovedujejo, da je položaj v mestu grozen; vse delavnice in trgovine so zaprte, živila so se strašno podražila. Že pred dvema dnevioma se je v Skadru prodajal kruh po 1 K 70 vin, kg.

General Martinović, ki nadaljuje svoje operacije na Taraboši, je zavzel na desni strani Taraboša turško utrdbno Oblik, od koder bo mogel sedaj meriti neposredno na Skader. Taraboš je s tem od vseh strani obkrojen.

Iz Kruševa poročajo: Turki so zavzeli Planinico, privlekli nanjo svoje topove in s svojimi šrapneli udarjali na Veliko. Ob istem času je turška armada hotela obiti durmitorsko brigado na Mokri. Črnogorska vojska se je nahajala v veliki nevarnosti. General Vukotić je s kolašinsko brigado udaril na Planinico, durmitorsko je pa poslal na Gladžijo in Vlakovo brdo. Cel dan do večera je trajala ljuta bitka; tedaj so se Turki umaknili proti Peči in dolnjem Rugovu. Na begu so Turki popustili silno število mrtvih in mnogo vojnih potrebščin. Gornje Rugovo se je nato podalo in Vukotičeva vojska se nahaja sedaj nekje med gornjim in dolnjim Rugovom. V teh bojih je imel general Vukotić 6 mrtvih in 49 ranjenih.

Rugovo je bilo doslej največja ovira za generala Vukotića ob njegovem prodiranju proti Peči, ki je sedaj obkoljena od Črnogorcev.

Danes opoldne je prišla preko Dunaja iz Cetinja brzojavka: **General Vukotić je zavzel Rožaj. Pri Tarabošu se razvija močan boj artiljerije.**

Levo krilo Vukotičeve vojske je prodrla proti Sjenici, kamor prodira tudi srbska vojska pod poveljstvom generala Mihajla Živkovića.

Iz Rjeke pa prihaja brzojavka: **Črnogorci so zavzeli Plevlje v Sandžaku.**

Prodiranje Grkov.

V Servijo je došel zbor Krečanov, ki zahtevajo, naj jih pošljejo v prvo vrsto. Grška vlada dozdaj ni poročala, kdo da je v vojski padel, a toliko se zdaj vé, da je padel tudi sin novega guvernerja na Kreti, Dragumis in polkovnik Mauromihalis. **Najnovije poročilo javlja, da Grki prodirajo proti Solunu,** kjer jih bo podpiralo njih vojno brodovje. O drugi grški armadi, ki prodira v Epiru, se poroča, da maršira proti Kumzadiju, kjer so, kakor smo včeraj poročali, Turki poklali veliko kristjanov. S Krete se poroča, da so Krečani zelo navdušeni, ker je imenovan za Kreto grški guverner. Grški kralj je iz Kožanija brzojavil grškemu ministrskemu predsedniku, Venizelos je odgovoril, da je ganjen in upa, da poda grška armada kmalu roko zmagovalnim balkanskim zveznim armadam. — Iz Egejskih otokov je došlo v Atene 300 prostovoljcev, iz New Yorka je pa na Grško odpotovalo 11.000 Grkov, na Srbsko pa 400 Srbov. V Atene so došli grški ranjenci s turško zastavo, ki so jo pri Elasoni Turkom vzeli.

Turško brodovje namerava napasti grško.

Iz Konstance poročajo, da namerava turško vojno brodovje iz Dardanel odjadrati v boj proti grškemu brodovju. Ob bolgarskem obrežju križari le še nekaj manjših ladij, večje ladje so se že pred tednom vrnile v Carigrad. Dve starejši turški ladji sta bili baje pred Varno po bolgarskih kroglih zelo poškodovani. Pred Varno je 27. t. m. križarila turška križarica »Haireddin Barbarossa«.

Bolgarsko-turška vojska.

Boji pri Odrinu.

Iz glavnega stana II. bolgarske armade se poroča, da operacije bolgarske armade napredujejo in da so že Turkom onemogočili umikanje v Carigrad. Železniška proga Carigrad—Lüle Burgas je pri Cerkesköy prekinjena, ker je razstreljena. Turška armada mora pričeti pri Ergenu odločilno bitko z Bolgari, če noče, da bo

popolnoma zajeta. Laški vojni poročevalec Luigi Barzini sodi, da se bo Odrin več časa držal, kakor Bolgari sodijo. Pri Lozengradu so Turki uporabljali pet aeroplanov. Divizionar Hilmi bej je bil pri Odrinu ranjen. Kakor sodijo, brani Odrin le četrti turški armadni zbor, medtem ko se nahajajo v bitki pri Lozengradu pobiti turški armadni zbori (I., II. in III.) pri Eski Babi in Lüle Burgasu. Po neki brzojavki, ki jo objavlja turško vojno ministrstvo, so baje Turki vzhodno od Odrina iztrgali Bolgarom utrjeno postojanko Maraš. Pri Paspasköju je bolgarska kavalerija napadla Turke. Kakor Turki poročajo, so Bolgarom en švadron razbili. Šlo je najbrže za vojno poizvedovanje. Nadalje se poroča iz Carigrada, da se je položaj za Turke izboljšal in da se nahaja turška vzhodna armada jugovzhodno od Lozengrada. »N. Wiener Tagblatt« poroča (27. t. m.) iz Carigrada celo, da so Bolgari radi poraza pri Marašu zapustili svoje postojanke pri Odrinu in Lozengradu, kjer da so izgubili veliko ljudi. To so pač le pobožne turške želje.

Pred odločilno bitko.

Iz Carigrada se 28. t. m. brzojavlja: Bolgari prodirajo proti tistim turškim četam, ki stoje nad Baba Eski in Lüle Burgas in ki so se razvrstile pri neki točki, ki se pa ne sme imenovati. Bolgarska armada prodira v treh kolonah. Med Bolgari, ki prodirajo, in Turki se vedno bije manjši boji. **Jutri (29. t. m.) ali pojutrišnjem se pričakuje odločilna bitka.** Nadalje se iz Carigrada poroča (28. t. m.), da so brzogovorne zveze med bojiščem in Carigradom popolnoma prekinjene. V Carigradu se boje, da so prekinili zvezo prodirajoči bolgarski oddelki. (Kdo pa drugi?) **Uradno se poroča iz Sofije, da so zasedli Bolgari Bunar Hissar, južno od Lozengrada.** V ta kraj se je umaknila poražena lozengradska turška armada.

»N. Fr. Presse« sodi, da se nahaja pri Lozengradu poražena turška armada že pri Corluu (Corlu) in da se je umaknilo levo turško krilo čez Muratti, ki leži 25 km zahodno od Corluua. O turškem porazu pri Lozengradu se zdaj v Carigradu priznava, da so 22. in 23. oktobra Bolgari pri Lozengradu porazili osem turških divizij, ki so 23. t. m. pričele bežati. Hrabro se je branila le divizija polkovnika Hilmiya, ki je krila turško umikanje. — »Daily Chronicle« poroča iz turškega glavnega stana v Seidlerju dne 27. t. m.: Po hudem boju so Turki izgubili Lozengrad. Turki so bili hudo udarjeni, a kakor je tudi položaj slab, ne sme tega vedeti armada. Mesto so Bolgari v sredo presenetili in osvojili. Turki so se proti Lule Burgasu umikali. Turških beguncjev je vse polno. Vlaki vozijo ranjence. V turškem glavnem stanu je vse zmešano. V petek se je pa »Daily Mail« iz Corlua poročalo: Poveljnik Vasfi bej je izjavil, da se pripravljajo Turki na odločilno bitko na črti Burgas—Bunar—Hissar in da bo tvoril Corlu operacijsko baso. Turki napovedujejo krepko ofenzivo, ko se pripelje k armadi turški vojni minister Nasim paša. (Corlu leži 40 km vzhodno od Lule Burgasa, kjer se je prej nahajal turški glavni star, ob železnici Lüle Burgas. Turki so radi poraza pri Lozengradu premestili svoj glavni stan nazaj. Iz Corua v Carigrad je približno 80 km, do carigradskih utrdb med Derkosom in Bahčajš—Kojem pa 55 km.)

Ostala poročila z bolgarskega bojišča.

Vojni poročevalci so odpotovali iz Stare Zagore v Mustafa pašo. — V Stari Zagori se govori, da so se bili boji v okrožju Tam. Trdi se, da so osvojili Bolgari utrdbo Kirk Killi, ki leži 6 km pred Odrinom in da so zažgali postajo. — Pri Odrinu je bil ranjen divizionar Hilmi bej.

Bolgari zasedli prelaz Kresna.

»Agence telegraphique bulgare« poroča: V dolini Struma so zasedli Bolgari prelaz Kresna.

Zakaj je padec Lozengrada tako važen.

Veselje nad zmago pri Lozengradu je gotovo večje, kakršno bi bilo, ko bi bili Bolgari zavzeli Odrin. To pa radi tega, ker je genij nemškega generala, preosnovatelj turške armade von der Goltz, nakopičil v Lozengradu najnovjša in najbolj učinkujoča sredstva orožja, celo od Dardanel prenešene topove. Odrin ni tako utrjen, kakor Lozengrad in sedaj prodirajo proti velikemu središču vse moči, ki so oproščene vseh ovir. Zvedelo se je, da so bolgarski aviatiki bili tisti, ki so izvohali ponoči nakano turške divizije, ki je zapustila Odrin, da bi bila prišla v pomoč Lozengradu. Znano je že, kako je končala ta divizija, kateri so vzeli Bolgari 30 brezstrelnih topov najnovije fabrikacije in z najnovjšimi blestečimi novimi pritiskalnimi. Sovražniku odvzete artiljerije so bile takoj obrnjene proti Odrinu.

Bolgarija je torej že odgovorila turškemu ministru za zunanje zadeve

Narodanghianu, ki je pred osmimi dnevi rekel bolgarskemu poslaniku Saratovu zaničljivo: »Vi hočete vojno? Vi ste Bolgari! Dobro, imeli jo boste!«

Turški vojaki-kristjani — bolgarski vjetniki.

Iz Stare Zagore smo dobili: Neprestano prihajajo vlaki s turškimi vjetniki. Turške častnike takoj odpravljajo naprej v Sofijo. Krščanske turške vojake, ki so jih Turki s silo pognali v boj proti Bolgarom, prevažajo v vozovih II. razreda. Vsi ti so že proč vrgli osmanski fez in nosijo bolgarske vojaške čepice; bolgarsko armado pozdravljajo in slave kot svojo osvoboditeljico iz turškega jarma.

Bolgari v Lozengradu. — Aneksija Makedonije.

Od poučene strani se je našemu poročevalcu zatrdilo, da se med turškimi vjetniki nahaja tudi turški mornariški minister, ki so ga skupaj z drugimi prepeljali v Staro Zagoro. Ni pa mogoče natančneje zvedeti mesta, kamor so ga spravili. To se zakriva.

Lozengrad so Bolgari utrdili in zasedli z močno posadko. Vsako presenečenje, vsak poizkus s turške strani, da bi si zopet osvojili Lozengrad — so prazne sanje. Več turških konjiških polkov, ki so tvegali drzen poizkus, da bi preprečili zasedenje Lozengrada, je bilo od bolgarske premoči docela uničenih.

Uradno se razglša, da je ob zavzetju Lozengrada padlo v bolgarske roke 60 modernih topov z municijo, več aeroplanov in velikanske zaloge streljiva in živil.

V kraljevem glavnem stanu nihče več ne govori o avtonomiji Makedonije, marveč le še o **aneksiji, ki se proglasi takoj, ko pade Odrin.**

Okolu Odrina

je mnogo vasi, katerih prebivalstvo je izključno bolgarsko. Odrin obdaja trikratni oklep utrdb v vsakratni razdalji 500 metrov. Katoliško prebivalstvo je že zapustilo Odrin.

Egiptovski vojaki prihitijo Turkom na pomoč.

»Sabah« poroča, da je tudi egiptovska vlada prekinila zveze z balkanskimi državami in je doposlala konzulom balkanske zveze potne liste. Egiptovska vlada namerava, če to Turčija želi, poslati Turkom 18.000 mož na pomoč.

Dve novi kneževini na Balkanu?

»Daily Mail« poroča, da se namerava ustanoviti dve novi samostojni kneževini, če se vojska srečno konča, in sicer samostojna kneževina Albanija in Makedonija. Albanija bi segala od Drača do Valone. Albanska krona bi se ponudila nekemu švedskemu, makedonska pa nekemu danskemu princu.

Strah na Turškem.

Iz Carigrada prihaja sledeče poročilo: Turško prevladuje grozen strah. Glasovi o zmagah balkanskih držav so se hitro razširili ter povzročili mnogo strahu posebno v trgovskih in vojaških krogih.

Džamije so prenapolnjene s Turki, ki pobožno poslušajo pripovedke prostih svečnikov, da bo Turška razpadla, kadar se bo proti njej združilo sedem kraljev. In združene sedmih kraljev smatrajo Turki že za izvršeno; med te kralje štejejo namreč bolgarskega, srbskega, črnogorskega, grškega, ruskega, angleškega in francoskega. Tej pripovedki Turki verjamejo in od tod njihov nepopisen strah, ki ga po vrhu še mnogo drugih glasov pomnožuje. Kako so ti glasovi razširjeni, se lahko iz tega sklepa, ker je notranje ministrstvo nastavilo posebne uradnike z nalogo, miriti ljudstvo ter mu pojasniti, da Evropa ne bo dopustila razkosati Turške.

Ali uspeh, ki ga na ta način dosežejo, uničijo zopet tisočeri begunci iz Makedonije in Drinopolja. Ti pripovedujejo, da je tamkaj vse mohamedance prevzel grozen strah. Evropski mohamedanci ne verujejo več, da bi se mogla Turška še dalje držati, zato beže skozi Carigrad v Azijo, da bi tako ubežali osveti kristjanov.

Redifi (rezervisti) se skrivajo in beže v gore, mesto da bi šli pod orožje. V Mali Aziji mobilizacija zelo počasi napreduje. Rezerviste gonijo v vojašnice z bajoneti in korobači.

O Bolgarih pripovedujejo Turki polni strahu in bolne fantazije čudne stvari; pravijo, da so Bolgari pripeljali na mejo milijon vojakov. To velikanstvo število si pojasnujejo s tem, da so se proti Turkom dvignili ne samo živi, nego tudi mrtvi Bolgari... Manj praznovorni pa pojasnujejo bolgarski milijon s tem, da so prišli Bolgarom

na pomoč Rusi. — S silo skupaj zgnani rezervisti so strašno razuzdani. Celotno v Carigradu udirajo v gostilne, kjer jedo in pijejo, potem pa, ko je treba plačati, reko, da bo plačal Alah ali pa sultan. Oblasti seveda so preslabe, da bi se mogle ustaviti takemu početju.

Iz Sofije.

Prvi turški vjetniki v Sofiji.

V Sofijo so dospeli prvi turški vjetniki, ki so bili takoj v prvih spopadih na meji južno od Sofije v dolinah reke Strume in Mesta vjeti. To so surovi ljudje iz Kurdistana in Makedonije; po veri so pa moslimi. Govore samo o nepripravi turške vojske, o njenem neredu in demoralizaciji. Nekateri, ki so bili vjeti pri Giunnaji, pripovedujejo, da so bili 3 do 4 mesece na meji. O vojski ni vedel nihče ničesar. Nekega dne jim je poveljnik ušel, prišli so namreč Bolgari ter jih obkolili. Zaradi tega so se udali; kaj bi se tudi borili dalje brez poveljnika.

Turški vjetniki niso vedeli prav ničesar povedati, kaj se je delalo in pripravljalo okoli njih. Dobro se jim zdi, da so vjeti, da ne trpe več mraza in lakote in da lahko kače. V zadnjem času je vladalo v njihovem taboru tudi pomanjkanje živeža. Po tem se da sklepati, da so tudi glavne turške čete zelo slabo preskrbljene z živežem. Drugi vjetniki so tvorili posadko ene kauraule na meji. Eden izmed njih pripoveduje sledeče: »Bilo nas je več tednov samo pet v eni kauruli. Pred 12 dnevi je prišel k nam častnik ter rekel, da v kratkem pride več vojakov, da pomnože našo postojanko. Ali bilo ni nikogar. V petek zjutraj pa smo kar nenkrat začuli streljanje topov in sicer od zahodne strani. Trajal je boj nekoliko 6 ur. Kmalu na to smo zapazili za našim hrbtom vojake. Mislili smo, da so Turki, pa so bili Bolgari. Zahtevali so, naj se jim udamo. Dva izmed naših sta hotela pobegniti, ali bila sta na mestu ubita.

Zanimivosti iz Sofije.

Podnevi čujejo se v Sofiji brezkončni Hurra! — da živeje vojnata! Navdušenje je prišlo do vrhunca. Vsaka četa, ki odhaja na mejo, je spremljevana z burnimi vzkliki navdušenja in radosti. Kdor gleda ta narod, kako gre na vojno, mora res misliti, da gredo ti ljudje na kako veliko slavnost v Makedonijo, a ne na krvav ples. Bali so se Bolgari res, a ne vojne, bali so se marveč, da bi jim evropska »velemodra« in »veleskrbna« mačeha, evropska diplomacija, ne preprečila vojne. Bolgari trdijo, da morajo še-le na bojnem polju dokazati, da res zaslužijo svobodo. Gledal sem žene in hčere, ki so se poslavljale od svojih; iskal sem da vidim kje kako solzo — niti sledu! Pravi Spartanci. — Med drugimi, ki so se prijavili v »kazarni« povodom mobilizacije, bil je tudi sivolas kmet. Kaj pa ti dedo tukaj? so ga vprašali. Eto na — jim je odgovoril možakar, — prišli smo vsi, štirje sinovi in dva zeta, pa še jaz z njimi! Neka žena, ki je ostala sama s tremi otročiči, ki jih nima s čim hraniti, jih je ostavila, da skrbje zanje dobri ljudje — a ona hajd s puško proti Turkom. — Balkanska epopeja.

Ob 10. uri zvečer je v Sofiji na cesti, kakor bi mesto izumrlo. Po deseti uri zvečer ne sme nihče na cesto. Po mestu krožijo vojaške patrolje. V Sofiji je nekako izjemno stanje. Ko so peki poizkušali dvigniti cene kruha, so bili strogo kaznovani. Nekemu trgovcu, ki je računal na mestu 2 franka 10 frankov za navadne sandale, so konfiscirali celo zalogo.

Izjava bolgarskega generala.

Bivši bolgarski poslanik na dvoru v Peterburgu general Paprikov je dejal, da se bo po zmagi balkanskih držav Balkanska zveza organizirala samobesbi. V nekoliko letih bo Balkanska zveza imela armado močno nad milijon mož.

Bulgari in Turki.

Bulgarski poslanik v Berlinu Tasev se je izjavil: Mi se ne vojskujemo proti turškemu prebivalstvu, ampak proti turškemu sistemu. Mnogi Turki v Turčiji tudi trpe pod tem sistemom kot naši bratje v Makedoniji. Z razmerami, ki jih ustvarimo, bo zadovoljno tudi turško prebivalstvo.

Vjete Turke pošiljajo iz Sofije v severne bulgarske kraje. Na postajah vjetnike bulgarsko prebivalstvo prijazno sprejema, jim daje hrano in denar.

Nove čete. — Zapisnik mrtvecev.

Iz Sofije poročajo: Rezervisti še vedno prihajajo, kakor tudi prostovoljci. Včeraj so prišli Bolgari iz Amerike in 200 bulgarskih dijakov iz Pariza, katerim je bilo prej javljeno, naj ne prekinejo študij, ako se jih posebno ne pozove,

Turške krutosti.

V nekaterih makedonskih vaseh so Turki 150 Srbov in Grkov do smrti mučili. Obesili so jih za lase na drevesa in toliko čas topli, da so bili mrtvi.

Senzačne vesti.

Ruskim listom se iz Dunaja brzojavlja: Na Dunaju krožijo malo verjetne govorice, da je te dni nemški cesar Viljem pod najstrožjim inkognitom obiskal cesarja Franca Jožefa. Takih prič, ki so v gostu spoznali cesarja Viljema, ni malo. Da avstrijski liste sedaj ne napadajo več Rusije, je bojda v zvezi s tem obiskom; ravnotako tudi proglašanje Avstrije, da prodiranje Srbov v Sandžaku ni za Avstrijo »casus belli«, če ne bo predolgo trajalo.

Nemčija se pripravlja za vojsko?

Na Dunaj so prišle naslednje vesti: Glasom poročil, ki jih je sprejelo belgijsko vojno ministrstvo, Nemčija v zadnjih dnevih kaže mrzlično hitrost v prevažanju vojaštva. Pruska železnica uprava je zadržala blizu tri tisoč belgijskih in holandskih železniških vozov, ki se navadno rabijo za prevoz premoga iz rhurskega okraja, ter jih je porabila za prevažanje konjeništv. Vojni tabor Elbsenborn, ki leži baš na belgijski meji (kakih 12 kilometrov od Spa), je sedaj popolnoma brez vojakov, dočim sta se še dva tedna poprej tam nahajali dve brigadi konjeništv. — Glasom istih poročil se sploh vse nemško konjenišvo hitro transportira na vzhod in koncentrira v Poznanju in vzhodni Prusiji okoli Königsberga. Tja je bilo poslanih tudi že nekoliko vlakov vojnih zrakoplovov. Ni dvoma — piše list — da je tole transportiranje nemškega vojaštva posledica balkanskih dogodkov. Nemčija stremi, čim hitreje koncentrirati dovoljno število vojaštva na vzhodni in jugovzhodni meji in zavoljo tega odkriva svojo zahodno mejo, odkoder ji ne grozi nobena nevarnost.

Iz Črnogore.

Generalova soproga voditeljica bolnice. — Podpore. — Kinematografi. — Pošta. — Ljubezen kralja do Skadra.

Od nekega gospoda, ki se je te dni mudil na Cetinju, se nam piše: Gospa generala Vukotića, jako simpatična Črnogorka, ki nastopa vedno v svoji lepi narodni noši, vodi upravo bolnišnice in se izredno požrtvovalno trudi. Rada govori o svojem junaškem soprogu, ki ji pošilja skoro vsaki dan vesti z bojišča. Črnogorci so ginjeni, da najdejo toliko odziva, posebno od strani Jugoslovana, zlasti dobivajo od dalmatinskih bratov podpore. Začetkoma jako občutno pomanjkanje obvez itd. se počasi izgublja. Vedno prihajajo fotografije in kinematografi iz tujine, ki se pa vračajo razočarani, ker so neki Italijani dobili neki monopol na kinematografske posnetke. Pet dni so hodili vozovi avstrijskega Rdečega križa v Črnogoro, a še ni vse tu. Z velikim zanimanjem se čitajo tu vesti z ostalega bojišča in so tu jako ogorčeni, ko prihajajo včasih v liste nezmislene vesti, ki so izmišljotine časnikarjev. Pošta ne funkcionira kakor ponavadi, ker to opravljajo neizveščani starčki in dečki, pač pa funkcionira kakor v normalnih časih avtomobilna pošta iz Podgorice. Stereotipen odgovor dobivaš od Črnogork na vprašanje: »Kje je tvoj mož, oče ali brat?« »Se bije!« Tudi težko ranjeni kažejo velikanski pogum in vsakdo opazuje svoj položaj le z mislijo, kdaj more zopet na bojišče. Ginjaiva je hvaležnost Črnogorke došlim zdravnikom. Črnogorka prikriva svojo notranjo žalost in navdušuje za nadaljni boj. V bližino bojišč se ne sme, dasi so glavne ceste v izbornem stanju, tako da je možno z lahkoto se voziti v avtomobilu. Govori, da je kralj izdal povelje, da se ne sme ničesar zgoditi proti Skadru samemu, a vobče se sodi, da se to povelje ne bo moglo popolnoma izvršiti, ker se ne sme izgubljati preveč časa.

Veliki roman slovanske preteklosti.

V kratkem izide v posebnem natisu, vsebinsko izpopolnjen in tudi formalno popolnoma dovršen roman F. Finžgarja:

»Pod svobodnim solncem«.

Ze, ko je ta velika povest svoj čas izhajala v »Dom in Svetu«, je bila splošna sodba, da pomenja najlepše zgodovinsko delo v slovenskem leposlovju. V glavnem junaku Iztoku je Finžgar posebej mlado slovanstvo, ki je vdrlo na Balkan, ko je ondaj vladal bizantinski cesar Uprava, tudi slovanskega pokoljenja, ki ga zgodovina pozna pod imenom Justiniana. Pisatelj nam s sijajnimi barvami slika razkošno bizantinsko že propadajočo kulturo, njej nasproti pa sveže, življenjapolno, bojevito slovanstvo, ki si je začelo osvajati svet. Povest, stanovitne in zveste ljubezni Iztokove do dvorne dame Irene. se levo spleta z divjimi boj-

nimi dogodki, kateri ohranjajo zanimanje bralčeve napeto do konca. Vse pa preveč misel zmagujočega slovanstva na Balkanu, vzhod Slovanov v svetovno zgodovino sploh.

Pisatelj je delo, odkar je v »Dom in Svetu« izšlo, še zelo izpopolnil, zaokrožil in tudi jezikovno tako izpilil, da se bo tudi tistim, ki je imajo še kaj v spominu, predstavilo zdaj v novi obleki. Vnela bo bralce za moč slovanstva, jih navdala z narodnim ponosom, jih navdušila za slovansko zgodovino in za slavne čine naših dedov!

Prvi del tega romana je dotiskan in izide v par dneh kot X. zvezek »Leposlovne knjižnice«. Cena, ki je razmeroma radi večjega naloga zelo nizka, znaša 3 K za broširan in 4 K za vezan izvod.

Slavka v Vevčah.

Deželni glavar dr. Šusteršič med stavkujočim delavstvom.

Včeraj popoldne je prišel k shodu stavkujočega delavstva v Društvenem Domu v D. M. v Polju deželni glavar dr. Šusteršič. Povdarjal je, da je prišel podučiti se o položaju. Prišel je ne le kot poslanec ljubljanske okolice, temveč tudi v svoji lastnosti kot deželni glavar. Izjavil je, da se je prepričal, da je pri tej stavki pravica izključno na strani delavstva, vsa krivda pa na strani podjetja. Zato izreka, da **drži sam s stavkujočim delavstvom**, (Burno odobravanje.) pa ne samo on, temuč — to lahko reče — tudi deželni odbor po svoji večini. (Ponovno viharno odobravanje.) »Mi smo prijatelji industrije,« nadaljuje deželni glavar, »a zahtevati pa smemo, da industrija postopa v naši deželi človeško s svojimi delavci, ki so mozeg našega naroda.« (Viharno odobravanje.) Žalibog nima deželna uprava neposrednega upliva na privatno družbo. A treba je iskati sredstev, da se jej pride vsaj posredno v okom. **Pod takimi razmerami trpi cela dežela.** (Tako je!) Čudno, da so samo le v **vevško družbo vedno sitnosti in težave.** Z nekim drugim podjetjem v deželi se lažje shaja. (Tako je!)

Dež. glavar je končal svoja izvajanja s ponovnim zatrdilom, da stoji ob strani stavkujočega delavstva, koje iskreno pozdravlja. (Viharno, dolgotrajno odobravanje in burni živio-klici so sledili govoru deželnega glavarja in poslancu ljubljanske okolice.

Deželni glavar se je dolgo časa zgovarjal z delavci, ki so mu obrazložili natančno ves položaj, nakar se je odpeljal med viharimi ovacijami zbrane ljudstva.

Dnevne novice.

+ **Županski shodi.** Kakor znano, je sklenil deželni zbor, naj se vrše povsod po deželi poučni tečaji za župane in druge občinske funkcionarje; izvršitev tega sklepa je naročil deželnemu odboru. — Doslej se je vršilo več takih poučnih shodov in sicer koncem leta 1910. za cel politični okraj Ljubljana okolica, letos pa po sodnih okrajih v Škofji Loki, Kranju, Radoljici, na Jesenicah, in nazadnje v ponedeljek 21. t. m. za sodni okraj Ljubljana, v torek dne 22. t. m. pa na Vrhniki za tamošnji sodni okraj. Ti županski shodi imajo vseskoj uradni značaj po načinu nižjeavstrijskih »županskih dnevov« (Bürgermeisterstage) in imajo namen, poučevati občinske zastopnike v njihovih dolžnostih in pravicah, jim pojasnjevati izvrševanje poslov lastnega in prenešenega delokroga, seznanjati jih z novimi postavami, dajati pojasnila in odgovarjati na vprašanje glede avtonomne in državne uprave itd. — O kakih politiki ne more biti niti govora; to trdi le izvestno časopisje, ki sploh nasprotuje vsemu, kar je dobro. Na županskih shodih dne 21. in 22. t. m. se je odgovarjalo na nešteto vprašanj, razpravljalo razven o dolžnostih in pravicah županov še: o zakonu o pravnih sredstvih, o gasilskih predpisih (požarni-policijski red), o cestnem zakonu, o domovinskem zakonu, o občinskih taksah, o ubožnem zakonu in ubožni oskrbi. Obširnega programa niti rešiti ni bilo mogoče. — Udeležba je bila prav dobra; izostalo je le par občinskih zastopnikov, med njimi seveda učeni g. Seidl iz Spodnje Šiške. — Burna zahvala ob sklepu vsakega shoda je pričala o zadovoljnosti udeležencev.

+ **V včerajšnji seji državnega zbora** je vlada predložila nov predlog o krošnjarstvu.

+ **Ne bo nič kruha iz moke**, ki so jo zmesili »Narodovi« žurnalisti po sijajnem sestanku Hrvaške Stranke Prava in Vseslovenske Ljudske Stranke. Ne bo nič za naše liberalce, da se neka-

teri radikali pravaši z večino svojih hrvaških tovarišev niso mogli zediniti za besedilo resolucije. Zvečer pa so ravno isti prišli na komerz in manifestirali za Hrvatsko-slovensko narodno zvezo! Liberalci so pri nas po vsaki taki »tolazbi« bili vedno blamirani.

+ **Sedanja vojna na Balkanu** je ena izmed najbolj bratomornih, kar jih pomni zgodovina. Tukaj mora streljati Srb na Srba, Bolgar na Bolgara, Grk na Grka, kristjan na kristjana! Združene balkanske države so upravljaljo tega planile v boj, da rešijo svoje krvne brate turškega jarma. Toda glej usodapolne nesreče: ravno ti krvni bratje se v prvih bojnih vrstah vojskujejo zoper nje; Turki jih kakor namenoma postavljajo tja, da morajo streljati na one, ki jih ljubijo, na krvne brate, ki jih pridejo rešiti! Zato je tudi med turškimi ranjenci, ki jih dan za dnevom pripeljejo polne železniške vozove v Sofijo in Belgrad, v Cetinje ali Podgorico, skoraj več Slovanov nego Turkov. Prav zato se tudi ravna povsod prav z bratovsko ljubeznijo s temi reveži in vsi bulgarski listi povdarjajo zaporedoma, da se naj postopa s turškimi vjetniki in ranjenimi vojaki na vso moč priazno.

+ **Deputa ija občinskega odbora** iz občine Brusnice na Dolenjskem je izročila včeraj diplome častnega odborništva deželnemu predsedniku bar. Schwarzu in pa državnemu poslancu E. Jarcu za zasluge povodom velikega požara v Brusnicah.

+ **Cerkniški dekan navarno obolel.** Iz Cerknice: Bolezen č. g. dekana Fr. Kunstlja se je precej poslabšala. Čč. gg. duhovnikom ga priporočamo v molitev.

+ **Nevarno je obolel v Dubrovniku** škof dr. Marčelič.

+ **Tlačen zmagovalcem.** Sobotni »Slovenec« članek »Tlačen zmagovalcem« je napravil povsod najglobljejsi vtisek. Mnogo slovenskih src se je še bolj vnelo za tlačene brate na Koroškem. Naj slede dejanja! Na zadnjem občnem zboru »Slov. Straže« v Mariboru je povdarjal voditelj koroških Slovencev dr. Brejc, kako je v veliko pomoč koroškim Slovincem »Slovenska Straža«. »Slovenska Straža« je koroškim Slovincem najkrepkejša obramba. »Slovenska Straža« z veliko loterijo pripravlja veliko pomoč obmejnim Slovincem. Vsi, ki hočete koroškim Slovincem v dejanju pomagati, pokupite kar največ srečk velike loterije »Slovenske Straže«!

— **Srebrna poroka.** Iz Kroke se poroča: V ponedeljek, dne 21. t. m., sta obhajala g. Luka Hafner, trgovec v Kropi, in njegova žena Marija rojena Šolar srebrno poroko. Poročal je njiju sin g. Jernej Hafner, kaplan v Vel. Laščah. Še na mnoga leta!

— **Poročil se je profesor Janko Krajec** v Idriji z gđ. Marijo Praprotnik, hčerko pokojnega sodnijskega oficijala g. J. Praprotnika.

— **Pokopali so včeraj v Sp. Šiški** umrlo gospo Ano Zajca, roj. Verbič, soprogo veleuglednega veletržca z vinom in posestnika Alojzija Zajca. Velika udeležba pri pogrebu je pričala o splošnem sožalju. Spoštovanemu gosp. Al. Zajcu naše iskreno sožalje.

— **Umrli** je v Trstu gospa Malvina Flego, roj. Marinucco, soproga računskega svetnika gosp. Antona Flego.

— **Gorelo** je včeraj zjutraj okolu ene po polnoči v Dolenji vasi pri Cerknici. Pogoreli sta hiši Baragova in Vragova ter še eno poslopje. Zgoreli so tudi trije prašiči. Začelo je goreti v hlevu pri Vragu. Kako je ogenj nastal, se ne ve. Na pomoč ste med prvimi prišle požarni brambi iz Cerknice in Zirovnice.

— **Umrli** je v Gradcu v bolnišnici usmiljenih bratov g. Gašper Dolenc, vpočijeni postajenačelnik južne železnice.

— **Imenovanje.** Žandarmerijski titularni stražmojster Avgust Doljan, je imenovan za sodnijskega kancelista v Crnomlju.

— **Propad trdnice radi vojske.** Velika dunajska firma volnene robe Herman Krause & Comp., ki je veliko delala za balkanske države, je postala insolventna, ker radi moratorija na Balkanu, ne more dobiti plačil. Pasiva znašajo 1 milijon kron.

Koroške novice.

k **Samoumor.** Sveče v Rožu: Tukaj stanujoči delavec Jožef Kodrič si je dne 25. t. m. v hipni blaznosti sam prerezal trebuh. Bil je sam v svoji sobi. Ko so vstopili, so našli nesrečnejša njegovi sorodniki v groznem stanju. Nekaj trenutkov pred smrtjo je še prišel k zavesti ter sam poslal po duhovnika. Zdravniška pomoč je bila nemogoča. Po petih urah šele ga je smrt rešila groznih bolečin.

Telefonska in brzojavna poročila.

KAJ JE Z RUMUNIJO?

Dunaj, 29. oktobra. »Mittags-Ztg.« poroča, da je bivši ministrski predsednik Bratianu izjavil, da obstoji med Nemčijo, Avstrijo in Rumunijo **tajna pogodba**, glasom katere bo Rumunija **intervenirala, kakor hitro bi Bulgari Carigrad zasedli. Mobilizacija se ni še izvedla, pač pa je ministrski svet votiral nove vojaške kredite.** — Pri sprejemu novega ministrstva je kralj Karol dejal, da bo nova vlada imela **stori ti dalekosežne sklepe.** Dejal je, da bo Rumunija morala vsem težkočam stopiti nasproti z **vojaško močjo.**

RUMUNIJA MOBILIZIRAI!

Budimpešta, 29. oktobra. Kljub demintiji rumunske vlade se v rumunskih častniških in političnih merodajnih krogih **smatra mobilizacija za gotovo stvar. Vpo klicali so se že mnogi rezervisti. Vsak dan odhajajo veliki vojaški transporti k bulgarski meji.**

Dunaj, 29. oktobra. Tukaj smatrajo **govor kralja Karola kot opravičen protest Rumunije, da bi spričo opuščene principa statusa quo Rumunija ničesar ne dobila in tozadevne korake Rumunije s simpatijami spremljajo.**

Cernovice, 29. oktobra. V obližnjih rumunskih okrajih se je ljudstvu z bobnanjem naznanilo, da se imajo rezervisti za slučaj mobilizacije pripraviti.

POSREDOVANJE ZA PREMIRJE.

Pariz, 29. oktobra. »Echo de Paris« poroča, da se bo kmalu začela **intervencija v Sofiji in Belgradu, da se sklene premirje.** Balkansko vprašanje bi se dalo lahko rešiti, ako bi ne bilo Sandžaka.

London, 29. oktobra. Tukajšnji politični krogi sodijo, da balkanskim državam, ako ostanejo edine, nihče ne bo mogel odvzeti plena. Glavno vprašanje je, če se bo Avstrija upala proti njihovim zahtevam nastopiti. »Pot do Soluna« je zdaj najvažnejši problem.

POPOLNA IZOLACIJA AVSTRIJSKE DIPLOMACIJE?

Dunaj, 29. oktobra. »Morgen« izvaja, da hoče Anglija prevzeti iniciativo za kongres v Berlinu, da se balkanske razmere uredi. Nemčija stoji, kakor je pomeni po neki izjavi oficioznega glasila nemškega zunanjega ministrstva, na stališču, da more trozveža balkanski problem rešiti le skupno s tripelentento, nemški listi pa splošno pišejo, da Balkan ni vreden kosti enega pruskega grenadirja. List tudi trdi, da Berchtold v San Rossoru ni ničesar dosegel in da Italija noče nič riskirati za gotove avstrijske interese. Poincaré je v Nantesu izjavil, da je Francija popolnoma na strani Rusije in Anglije. **Avstrijska diplomacija je katastrofalično poražena in zato molči.**

AVSTRIJA HOČE NASTOPITI ZA SVOJE INTERESE?

Dunaj, 29. oktobra. »Neue Freie Presse« poroča iz Berlinu, da ondodni krogi menijo, da bo Avstrija v slučaju, če ostale velevlasti ne vzdržujejo več načela »status quo« na Balkanu, **nastopila samostojno in zasledovala politiko zgolj avstrijskih interesov.** Molk avstrijske diplomacije spričo srbskih in črnogorskih operacij v Sandžaku je le provizoričen in taktičen. Ko bo Avstrija predložila velevlastem svoje eksaktno formulirane zahteve in se velevlasti ne bi nanje ozirale, bo Avstrija jasno odgovorila in na Balkanu aktivno nastopila.

NEMČIJA PROTI KONFERENCI?

Berolin, 29. oktobra. Nekateri krogi izjavljajo, da je Nemčija proti konferenci, ki bi bila kvečjemu oportuna, ako bi zgolj izvršena dejstva registrirala.

POROČILA O STRAŠNI PANIKI TURŠKE ARMADÉ PRI LOZENGRADU.

Pariz, 29. oktobra. »Matin« poroča, da se je pri Lozengradu divizije Aziza polastila taka panika, da se je hotel Muktarpaša s celim svojim generalnim štabom sam vreči v boj, a ga niso pustili. **Turške čete so se naravnost uprle in so zasledili dejansk klopot.** V Lozengradu je ostal miren le telegrafist, ki je o porazu poročal v Carigrad. Turške čete pri Lozengradu so bile lačne in trpele mraz, ne glede na to, da je bilo med njimi veliko vojakov bulgarskega in turškega pokoljenja. En turški minister je v Carigradu po poročilu o bitki vzkliknil: »Zgodilo se je nekaj v naši zgodovini dozdaj nezasišanege. Naše čete niso bile poražene od sovražnika, marveč od lastne panike!«

TURŠKI VOJNI NAČRT V BULGARSKIH ROKAH.

London, 29. oktobra. »Timesov« korespondent trdi, da so Bulgari pri Lozengradu med багаžo Mahmud Muktar paše našli ves turški vojni načrt.

BEG TURKOV PROTI JUGU.

Belgrad, 29. oktobra. Glede zavzetja **Velesa in Stiplja se poroča, da se Turki v največjem begu umikajo in je bilo pri Velesu ujetih 7000 Turkov.**

TURŠKA ARMADA PRIČELA PRODIRATI?

Carigrad, 29. oktobra. Poluračno se poroča, da je turška armada pričela prodirati.

ŽELEZNICA CARIGRAD-LOZENGRAD.

Carigrad, 29. oktobra. Železniška zveza med Carigradom in Lozengradom, ki je bila prekinjena, ker je železniško oboje med bitko pri Lozengradu pobegnilo, bo od jutri naprej zopet redna. Ravnateljstvo orientalske železnice bo nastavilo novo oboje. Vsako postajo bo stražil vojaški oddelek.

TURKI SE LAŽEJO.

Sofija, 29. oktobra. (Uradno.) Vse najnovejše turške vesti o zopetnem zavzetju Lozengrada so gola izmišljotina.

POROČILO IZ TURŠKEGA GENERALNEGA ŠTABA.

Čorlu, 29. oktobra. Tu se zdaj nahaja poražena turška armada. Čete, ki so bile pri Lozengradu poražene, se še zdaj niso pomirile. Bulgarski vojvodi ljudstvo ščuvajo. Ljudje zapuščajo hiše in ženejo živino stran. Vojne poročevalce so nastanili Turki 80 km stran od generalnega štaba in jih ne puste nikamor. Turška armada se hoče postaviti vedno prodirajočim Bulgarom nasproti pri Lüle Burgasu.

UPI NAZIM PAŠE.

Carigrad, 29. oktobra. Vojni minister Nazim paša je v ministrskem svetu baje izjavil, da Turčija svoje nasprotnike lahko utruji, dokler ne dobi velikih ojačenj iz Azije in svoje nasprotnike, ki nimajo rezerv, popolnoma porazi. Vsled tega da je turški ministrski svet posredovanje velesil odklonil. Z druge strani se pa poroča, da je Turčija potom svojih poslanikov velevlasti sama prosila, naj intervenirajo. Pripravljena je k največjim koncesijam, da se le mir čimprej upostavi.

TURKI SE KONCENTRIRAJEJO PRI SERRESU?

Pariz, 29. oktobra. «Temps» poroča, da se armada Zekki paše umakne do Serresa, kjer se postavi Srbom in Bulgarom zopet nasproti.

ODRIN SE BO OBLEGAL.

Sofija, 29. oktobra. Bulgarsko poveljništvo je sklenilo Odrin pravilno oblegati, to je izstradati, ker se je izvedelo, da je v mestu le malo provianta. — Z ozirom na zelo važne akcije bulgarske armade se ne pripusti v glavni stan v Stari Zagori noben vojni poročevalec več.

500 MIRIDITOV PADLO.

London, 29. oktobra. Sem se poroča iz Bara, da so trije turški bataljoni napadli v ozki soteski 600 Miriditov, ki so hoteli iti Črnogorcem na pomoč. V boju je padlo čez 500 Albancev.

TURŠKA KATASTROFA PRI VELESU IN STIPLJU.

Belgrad, 29. oktobra. V Velesu in Stiplju se je prebivalstvo že pred prihodom srbske armade uprlo proti Turkom. V Stiplju je prebivalstvo naskočilo turško skladišče orožja in ga vzelo. Ko je srbska armada došla, so Turki divje bežali. Srbi prodirajo tako naglo, da se komaj morejo javiti najnovejše vesti. Do Tetova dol se na cesti nahajajo turški vojaki, ki mečejo stran orožje. Arnavtske vasi izobešajo bele zastave in se udajajo. — Pri zavzetju Mitrovice so Turki zaplenili 15 strojnih pušk in 4000 pušk, Arnavtov je padlo 1000, Srbov 25, ranjenih 6. Pot je posuta s turškim orožjem in drugim materialom. Arnavti in Turki ostavljajo svoje ranjence na bojišču, srbskim ranjencem pa, ki jih slučajno zasledijo, režejo stran nosove. — Pri Tetovu se je po oficijelnem poročilu udala srbski konjenici ena cela turška kolona. — V Giljani je narod telegrafično pozdravil kralja Petra kot svojega gospodarja. Turki so obljubili lojalnost. — Pri Kumanovu so Turki drug drugega pobijali, da dobe prostor na vozovih, s katerimi so bežali. Na celem potu se najdejo topovi, municija, šotori in en cel tren za most. Turki so odrezali jermenja konj pri topovih, da so samo s konji zbežali. Prestolonaslednika so čakali v Skoplju konzuli, na čelu jim avstrijski. Prosili so prestolonaslednika, da vpostavi v mestu red. Turki so baje vso svojo artiljerijo pustili na bojišču in okoli njega.

SRBSKI USPEHI.

Belgrad, 29. oktobra. Srbska armada je zavzela celo Ovče polje. Turki so je popolnoma zapustili. V Skoplje so poslali šest vagonov petroleja, da silno množico mrličev, ki jih ni mogoče zadosti hitro zakopati in ki ves zrak okužujejo, zažgo.

VELIKA MANIFESTACIJA V BELGRADU.

Belgrad, 29. oktobra. Vse mesto je v zastavah, po ulicah je množica manifestirala. Bolgarski poslanik se je množici zahvalil s solzami v očeh. V kate-

drali je bila svečana maša, ki jo je služil metropolit. Navzoč je bil tudi ruski poslanik. Pred Mihajlovim spomenikom se je vršil meeting. Na banketu so govorili ruski častnik Tabano, poslanec Kiofač, ki je izjavil, da se berolinski kongres ne sme več ponoviti, angleški polkovnik Max Haju, dopisnik «Daily Telegrapha», ki je dejal, da je Anglija s Srbijo, Turak ne sme več nazaj v Staro Srbijo, Nalijan Falbo, ki je izjavil, da je vsa Italija na strani Srbije in Bulgarije in drugi.

GENERAL RENNENKAMPF NA BOJIŠČU.

Sofija, 29. oktobra. General Rensenkampf, znan iz japonsko-ruske vojne, je z dovoljenjem višjih odpotoval na bolgarsko bojišče kot prostovoljec.

IZ SKADRA V TRST POBEGLI INŽENIRJI.

Trst, 29. oktobra. Inženirji z vsem obojem francoske generalne družbe «Entreprises de Routes de l'Empire ottoman», ki so se nahajali v Skadru, so pobegnili s Skadra in se nastanili v Trstu.

× × ×

RUMUNIJA SE RES PRIPRAVLJA.

Bukarešt, 29. oktobra. Tudi uradno se zdaj priznava, da vojna uprava, čeprav še ne mobilizira, vendar dela priprave za povečanje mirovnega stanja.

KAKO SE BO REŠILO BALKANSKO VPRAŠANJE PO MNENJU ANGLEŠKIH LISTOV.

ANGLEŽI VEČINOMA ZA BALKANSKE NARODE.

London, 29. oktobra. «Daily Mail» meni, da se bo Bulgariji prepustilo ozemlje do Seresa in izliva Strume, potem ob obali do Dedeagača, nato proti severovzhodu do Vasilikova. Srbija dobi baje pušinsko in skopeljsko ozemlje ter pristanišče Sv. Ivan Medua ter kos zemlje, ki bo pristan s Srbijo vezal. Črnagora pa večji del Sandžaka ter Skader. Albanija ima postati avtonomna pod evropskim princem, prav tako ostali del Makedonije. O Grčiji list ne govori. Princip status quo se je opustil, to je gotovo. — «Times» pravi, da se bo moral najti način, kako zadostiti aspiracijam balkanskih držav, ne da bi se interesi sosednjih držav kršili. — «Daily News» zahteva, da mora turška administracija popolnoma prenehati. Avstrijski interesi naj se rešpektirajo. Avstrija pa mora uvideti, da se status quo ne da ohraniti. — «Standard» in «Daily Graphic» sta turškofilska.

VELEVLASTI PRIZNAVAJO ANEKSIJO KRETE?

Canea, 29. oktobra. Velevlasti so pustile tu med grmenjem topov sneti zadnji znak turške suverenitete, zastavo na skali v pristanišču Suda. To se smatra za faktično priznanje aneksije Krete od strani tripelentente.

× × ×

IZJAVA MIN. PREDSEDNIKA GROFA STURGGHA O SEDANJEM POLOŽAJU.

Dunaj, 29. oktobra. V današnji seji poslanske zbornice je ministrski predsednik grof Sturgkh odgovoril na interpelacijo poslanca Seitzza sledeče: Značaj naše zunanje politike je slejkoprej v zmislu naših tradicij popolnoma miroljubna. (Odobranje.) Avstrijska monarhija je svoje miroljubne tendence pokazala že v začetku, ko se je šlo za to, da se izbruh vojske prepreči.

Spričo sedanje vojske bo naš zunanji urad v najtesnejši zvezi z našimi zavezniki in v sporazumu z vsemi ostalimi velesilami delal na to, da se v pravnem trenutku posreduje, da se konflikt čimprej konča. Rezultat dosedanjih tozadevnih pogovorov daje upanje, da bo to prizadevanje imelo uspeh in da se bo posrečilo monarhiji blagoslov miru ohraniti. (Veliko odobranje.) — Glede na interpelacijo poslanca Pernerstorfa, ki zahteva, da se mora mir v vsakem slučaju ohraniti, odgovarja min. predsednik, da zu-

nanje ministrstvo ne zasleduje nobenih agresivnih ciljev, (Odobranje.) toda treba je pripomniti, da princip ohranitve miru v vsakem slučaju in za vsako ceno ne more biti brezpogojno načelo monarhije, ki ima sicer skoziin-skozi miroljubne tendence, a mora kot velesila misliti tudi na varstvo svojih upravičenih interesov.

Kar se tiče interpelacije o mobilizaciji, izjavlja ministrski predsednik z vso gotovostjo, da se niti ne ojačuje mirovno stanje, kaj še, da se mobilizira.

Nato se je nadaljevala budgetna debata.

Med govorom posl. Waberja, ki je polemiziral s Kramarjem, je prišlo do burnega prizora.

Fresl je klical: «Dunaj je centum države!» — Kratochvil je klical: «Čehi v češke šole, Nemci v nemške!»

Bivši minister Schreiner je zavpil Čehom: «Vi ste banda!»

Poslanec Choc hiti k predsedniku in kliče: «Tajni svetnik nas je imenoval bando!» Schreinerju je pa klical: «Vi ste renegat! Vi ste nosili čamaro!» Iro kriči: «Živio češkonemška sprava!»

SKUPNI MINISTRSKI SVET.

Dunaj, 29. oktobra. Skupni ministrski svet pod predsedstvom grofa Berchtolda je trajal do pol 4. ure zjutraj. Glede bosanskih železnic se sporazum ni dosegel, kar jo jako vplivalo na politični položaj v Bosni.

NADVOJVODA KAROL FRANC JOŽEF MAJOR.

Dunaj, 29. oktobra. Cesar je imenoval nadvojvodo Karola Franca Jožefa za majorja pri pešpolku št. 37.

GERBA REAKTIVIRAN?

Zagreb, 29. oktobra. Včeraj se je po mestu raznesla vest, da je zborni opveljnik Gerba brzogovornim potom reaktiviran.

DR. KOŠUČIČ V DISCIPLINARNI PREISKAVI.

Zagreb, 29. oktobra. Proti predsedniku sodnega stola dr. Košutiču so uvedli disciplinarno preiskavo, ker da je senatnega prislednika dr. Finka, ki je tudi Jukića sodil, izkušal pregovoriti, naj v Jukićevem slučaju ne glasuje za umor, ampak samo za uboj. Dr. Fink je bil tako prijeten, da je to javil, vsled česar je zdaj dr. Košutič prišel v preiskavo.

Ljubljanske novice.

Ij Žaloigra »Mlinar in njegova hči«, ki jo vprižori ženski oddelek S. K. S. Z. na Vseh svetnikov dan v Ljudskem domu, se ne začne ob 8. uri kot je bilo pomotoma tiskano, temveč ob pol osmi uri. Prosimo, da se to naznani blagohotno vpošteva.

Ij Iz gledališke pisarne. Danes, v torek bo premijera Molnarjevega »Vraga«. Na lepak se je vrnila neljuba pomota, ki si jo blagoviti slavno občinstvo popraviti: Alfreda igra g. Bukšek, ne g. Bohuslav. — Ker se bodo radi praznikov ta teden vršile vprižoritve v petek, soboto in nedeljo, torej tri dni zapored, odpade v četrtek predstava. Opozorjamo zlasti na soboto, ko se vprižori poleg Hauptmanove »Hanice«, slevenska noviteta, Milčinskijeva enodejanjka »Kjer ljubezen tam Boga«, dramatisirana po Tolstega pripovedki.

Ij Poroka. Poročil se je v franciškanski cerkvi v Ljubljani g. Franc Rupnik, vodja deželnega boletnega urada v Zagorju ob Savi, s hčerko oskrbnika premogokopne družbe gđ. Štefi Steyskalovo iz Moravske Ostrave.

Ij Nesreča vsled neprevidnosti. Delavka v Schumijski tovarni Cecilija Cepelnik je na svojem stanovanju v Sp. Šiški danes kuhala čaj, pri tem je pa v vroč samovar vllila špirit. Goreči šiprit je bruhnil proti njej in jo nevarno opeknil po prsih, vratu in rokah.

Ij Smrtonovarno ponesrečilo je včeraj Valentin Kunc, kajžar z Ilovice. Ko je peljal droge za brzojav, je v temi padel z voza, ki mu je šel preko trebuha in nog. Težko bo okrevail.

Ij Zastrupil se je. Včeraj je izpil 24 let stari v Mali gobi pri Litiji rojeni

Fran Kotar, hlapec pri Krisperju, steklenico octove kisline. Prišel je bruhati kri. Šel je v deželno bolnišnico, kjer pa ni povedal, da je pil octovo kislino, ampak je pravil samo, da bruha kri. Fran Kotar je danes ponoči umrl.

Sunlight milo je v resnici čudovito!

Opusti kuhanje in mencejanje, ker odstrani Sunlight milo nesnago in nadomesti beljenje.

»Jaz operem s tem svoje perilo še enkrat prej s polovico truda in polovico milom.

Dvojni kos po 30 h, osmokoten po 16 h.

763 VI.

Globoko užalostenega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem prežalostno vest, da je Vsemogočnemu dopadlo našo iskrenoljubljeno, srčno dobro soprogo, mater, taščo in staro mater, gospo

Lino Pavlovič roj. Costanzi

soprogo kontrolorja deželne prisilne delavnice

včeraj dopoldne po kratki zelo mučni bolezni v 51. letu, prevedeno s svetimi zakramenti poklicati k Sebi. Pogreb nepozabne pokojnice se vrši dne 30. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti Poljanski nasip št. 56 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi sv. Petra in v domači kapeli prisilne delavnice.

Drago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin. 3222

Posebni parte se ne izdajajo.

Ljubljana, 29. oktobra 1912.

Žalujoči ostali.

I. slovenski pogrebni zavod Jos. Turk.

Trganje in revma!

Kdor je brezuspešno vse poskusil naj poskusi s čajem dr. Reicha proti trganju. Vsepe presenetljivo nagel. Zavoj 5 K, polovični zavoj K 3-50. Karol Illek, Sternberg, Morava. 3420

3426

Zdravnik za očesne, ušesne, nosne in vralne bolezni

Dr. Pogačnik Josip

ordinira zopet.

Mojih 8 otrok

ki izgledajo zdravo in čvrsto, je odgojila moja žena po mojem navodu s Sladnim čajem. To naznanjam jaz Ubald pl. Trnkoczy, lekarnar v Ljubljani. Na stotine mater mi je hvaležnih, ker posnemajo moj vzgled, ki sloni na štirinajstletni izkušnji. Medtem ko stanejo vsa druga redila sredstva za otroke po 1—2 kroni in se v par dneh porabijo, stane sladni čaj zavitek 1/4 kg samo 60 vinarjev; s tem se lahko hrani dojenček 20 do 30 dni.

Kri, moč, zdravje, mirne živce, mirno spanje, 50% prihranka na denarju, najboljši zajutek dosežejo, dobe tudi odrasli, ki pijo namesto neredilne, razburiljive kave, čaja, sladni čaj znamka »Sladin«. Posebno priporočljivo za bolnike in slabotne.

Dobiva se v lekarnah, drogerijah in pri trgovcih. Sladni čaj znamka »Sladin«, izdelan po dr. pl. Trnkoczyju se ne sme zamenjati s sladno kavo. Tovarniška zaloga pri lekarnarju pl. Trnkoczy v Ljubljani Kranjsko. Po pošti takoj najmanj 5 zavitkov 4 K. franko, poštni zavoj s 5 kg vsebine, 15 zavitkov, K 10— franko. Na Dunaju v lekarnah: Trnkoczy V. Schönbrunnerstr. 109; III. Radeckypplatz 4; VIII. Josefstädterstr. 25; v Gradcu, Sackstrasse. 4. 3266

Modni salon 3417 3

Stuchly-Maschke

3 Židovska ulica 3

Priporoča cenjenim damam tu in na deželi, svojo krasno zalogo zimskih klobukov za dame in deklice.

Popravilo točno. Cene znano nizke.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

Novice iz Amerike.

Zakaj se Amerikanke debele? Sloves Amerikank, da so vitke, pojenjuje. Dandanes ženske v Ameriki niso več vitke, pač pa bodo kmalu slovele vsled svoje debelosti. Med damami višjih štiristo v New Yorku jih je mnogo, med njimi tudi iz Vanderbiltove in Astorjeve rodbine, ki se morajo pri obedu omejevati na najpotrebnejšo hrano, da se preveč ne odebele. Druge pa zopet ne poznajo nobene meje in zato postajajo od dne do dne debelejšje. Kaj je krivo temu? Newyorški list »American« je mnenja, da jedo Amerikanke preveč sladkih stvari. To se jim je že večkrat z vsjo pravico očitalo, in številke, ki jih prinaša omenjeni list iz uradne statistike, dokazujejo, da so ti očitki popolnoma upravičeni. Na posameznika je prišlo v ameriških Združenih državah leta 1872. — 40 funtov sladkorja, leta 1884. — 50, leta 1891. — 60, leta 1894. — 73, leta 1897. — 78 in preteklo leto 80 funtov, torej nad 35 kg. Na Angleškem se povprečno porabi sicer ravnotoliko, če ne še več sladkorja. Medtem pa, ko je na Angleškem poraba sladkorja vedno enakomerna, narašča neprestano v Združenih državah. Temu so zlasti krive ženske, ki jedo sladkor v obliki raznih slaščic v ogromnih množinah. Leta 1899. so izdelali v Združenih državah raznih sladkarij za 60 milijonov dolarjev. Deset let pozneje pa je narastla produkcija slaščic na 135 milijonov! Od tedaj je izdelovanje slaščic še bolj narastlo in v Ameriki igrajo sedaj pri ženskah slaščice enako vlogo kot druga živila. Da postajajo Amerikanke vedno debelejšje, je tudi razvidno iz inseratnih delov v ameriških listih, v katerih se v ogromnem obsegu priporočajo razna sredstva proti debelosti.

KRETA.

Mohamedanskim potnikom, ki se hočejo izkrcati na Kreti, preprečijo Grki izkrcanje z revolverji. Lloyd svetuje, naj jih ne ukrca, da se prepreči večje zlo.

Grška je imenovala Dragomisa za guvernerja na Kreti.

Glasba.

c Cerkveni Glasbenik, 1912, 10. št. (oktober) ima sledečo vsebino: Nekatera liturgična vprašanja (Fr. Ferjančič); Bistvo in naloga cerkvene glasbe (P. K.); Novejša stremeljenja cerkvene glasbe v Avstriji (V. Goller); Nove orgle v župni cerkvi sv. Antona na Viču (St. Premrl, Fr. Ferjančič); Nove orgle v št. Vidu pri Zatičini na Dolenjskem (Ign. Hladnik); Dopisi: Iz Štange (Mih. Saje); Iz Viča (P. Ferdo Zajc); Razne reči (Orglarska šola, Evharistični kongres na Dunaju itd.); Oglasnik: Ant. Foerster »Ecce Sacerdos magnus, St. Premrl »Requiem«; Naše priloge; Darovi za nove orgle v ljubljanski orglarski šoli; Poziv in prošnja do slovenskih cerkvenih skladateljev. — Vsebinske glasbene priloge: X. Tantum ergo, zl. dr. Fr. Kimovec (Zadnji Tantum ergo).

„Slov. Straža“ potrebuje pomoči!

URADNIK!

zmožen slovenske in nemške stenografije išče postranskega opravila za popoldan. Prevzame delo tudi na dom.

Prijazne ponudbe pod „P. O.“ na upravnishтво Slovenca 3381

Službo išče

izveščana prodajalka, večša slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, v specijalni ali manufakturni trgovini. Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 3394. 3394

500 K

Kemény (Kaschau) I. Poštini predal 12/160, Ogrsko.

Rogaški

Tempel vrelc. Dietetična namizna plača z obilno ogljikovo kislino. Pospešuje probavo in izmenjavo snovi.

Styria Zelo koncentriran medicinski vrelc, priporočljiv pri kroničnem ledvičnem kataru, kaprtja, Brightovih ledicah, vrančnik, oteklinah, jetrni trdnosti, slati, enovozmernih boleznih, kataru dihalnih organov.

Donati Zdravilo vrelc največje vsebine svoje vrste. Zlasti uporaben pri kroničnem drevesnem kataru, obstipaciji, ledvičnih kamnih, ledvični trganju, sladkovni bolezni.

Najmočnejši prirodnii vrelc magnezijoglauberske soli.

Zaloga:

Mihael Kastner in A. Šarabon, Ljubljana.

SUHE GOBE

vsake množine kupuje izvozna tvrdka Sam. Lederer, Neumark pri Taus, Češki les. Ozira se samo na pouzorne ponudbe z navedbo količine. 3403 3

Izplača se takoj po prevzetju.

Dr. Ivan Oražen
Wolfova ulica 12
ne ordinuje do preklica. 3431

Konfekcijska trgovina
in 970 50
zavod za izdelovanje oblek po meri

A. Kunc, Ljubljana
Dvorski trg • Zidovska ulica
prilporoča svoje izborne izdelke vsakovrstnih jesenskih in zimskih oblačil.
Strogo solidna postrežba.
Najnižje, stalne cene.
Ilustrovani ceniki na razpolago!

Takoj se odda

služba organista

pri cerkvi sv. Jožefa v Calumetu Mich. (Amerika) — Plača 50 dolarjev na mesec; kdor bi hotel prevzeti še cerkovništvo, dobi 20 dolarjev več.

Samo zelo spretni organisti in pevovodje naj do 10. novembra adresirajo svoje prošnje za omenjeno službo na gospoda Stanko Premrla, vodjo stolnega kora v Ljubljani. 3395 2

Gospodarsko društvo v Trnovem na Notranjskem išče za Irgovino 3410

pomočnika

Plača po dogovoru. Zeli se, da se hitro zglesi.

Novo jesensko in zimsko blago

za ženske obleke pri

R. Miklauc

Ljubljana, Štritarjeva ulica 5.

Vzorce na zahtevo. Cene nizke

Postrežba znano dobra. 3229

20% do 30% znižane cene radi preogromne zaloge oblek, raglanov in zimskih sukenj, za gospode in dečke najmodernejših damskih kostumov, plaščev, paletotev, bluz in kril.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg 5.

Št. 35281.

Razglas.

V smislu § 37. občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano se javno naznanja, da so proračuni o dohodkih in troških za leto 1913 in sicer:

1. Mestnega zaklada;
2. mestnega ubožnega zaklada;
3. zaklada meščanske imovine;
4. ustanovnega zaklada;
5. mestnega loterijsko-posojilnega zaklada;
6. amortizacijskega zaklada mestnega loterijskega posojila;
7. mestnega vodovoda;
8. mestne klavnice;
9. mestne elektrarne in
10. mestne zastavljavnice že sestavljeni in da bodo razgrnjeni v mestnem knjigovodstvu štirinajst dni

od 28. oktobra do 10. novembra letos

javno občanom na vpogled, da vsakdo lahko navede svoje opazke o njih

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 25. oktobra 1912.

Župan:

Dr. I. Tavčar, l. r.

3405

Izgotovljene obleke

za moške in otroke v veliki izbiri po zmerni ceni v manufakturni trgovini

Ljubljana Pri Škofu zrav. škofije 2934

Prostovoljna javna dražba premičnin.

Dne 30. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne

in naslednje dni se bodo v kleti hiše št. 95 v Spodnji Šiški in v hiši št. 21 na Tržaški cesti prodajale na prostovoljni javni dražbi razne premičnine in sicer različni kletni in transportni sodi, okolu 20 hl raznega vina, vinski kis, razno kletarsko orodje, sesalka za pretakanje vina itd.

Dražba se prične v Spodnji Šiški in ko bodo stvari tam prodane, se nadaljuje v hiši št. 21 na Tržaški cesti. — Kupnino je plačati takoj. — Kupljene stvari so morajo takoj odstraniti.

Ljubljana, dne 24. oktobra 1912.

Dr. M. Pirc

odvetnik v Ljubljani, Cigaletova ul. št. 7.

3354

Kranjska deželna banka v Ljubljani

v deželnem dvorcu
vhod v Gosposki ulici 2.

Obrestuje hranilne vloge po **4 1/4 %**
brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici polletno. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v **4 1/2 %** komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po **4 1/2 %**

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod, ter jamči zanjo dežela Kranjska.
Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.